

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za pol leta 50 lir, za četrt leta 25 lir, mesečno 9 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 33-03. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 25. julija 1944

Preis - Cena L 0'80

Izvršilna naredba o ureditvi gradbene delavnosti

Službeni list z dne 22. julija je objavil naslednji razpis o izvrševanju 42. naredbe o ureditvi gradbene delavnosti na operacijskem ozemlju »Jadransko primorje« z dne 9. maja 1944, objavljene v uradnem listu Verordnungs- und Amtsblatt, kos 12, z dne 13. maja 1944:

Na podstavi člena 3. naredbe o ureditvi gradbene delavnosti izdajem te tele izvršilne predpise:

§ 1. (K člena 1. in 3.) Prošnje za gradbeno dovolitev se morajo vložiti v 4 izvodih. Obsegati morajo:

1. pri gradnjah, ki naj se šele začnejo:

a) opis gradnje in obrazložitev njene važnosti za vojevanje ali njene življenjske potrebnosti,

b) gradbene načrte, kakršni so predpisani za gradbeno-policijski postopek, seznam železja, seznam lesa po kosih in stroškovni proračun,

c) izkaz potrebnega gradiva, možnega gradiva, gradbenih strojev in delovnih moči, z navedbo pooblaščenega gradbenega podjetnika;

2. pri gradnjah, ki naj se nadaljujejo:

a) opis gradnje in obrazložitev njene važnosti za vojevanje ali njene življenjske potrebnosti ter podatke o stanju gradbenih del,

b) gradbene načrte, kakršni so potrebni za gradbeno-policijski postopek, opis stanja gradbenih del, seznam železja, seznam lesa po kosih in stroškovni proračun,

c) izkaz gradiva, pomožnega gradiva, gradbenih strojev in delovnih moči, ki so že na gradilišču radi dovršitve gradnje, in gradiva itd., ki je preko tega še potrebno za dovršitev gradnje, z navedbo graditega podjetnika.

Za izkaz pod 1. c) in 2. c) je treba uporabiti uradni obrazec, ki se dobi pri prefektu in pri občinah.

§ 2. (K členu 6.) — Prijave je treba prvič vložiti pisмено po stanju z dne 5. julija 1944 v 3 izvodih.

V vseh prijavah je treba navesti, kdo je lastnik gradiva, pomožnega gradiva ali gradbenega orodja ter ali in za katere gradbe je prijavljeno gradivo itd. določeno.

Pri gradbenih strojih in gradbenem orodju so potrebni še tele podatki:

tvrdka, ki jih je izdelala, in leto, ko so bili izdelani, zmogljivost,

storilnost pogonskega stroja in pogonska sredstva zanj (n. pr. Diesel, bencin, vrsta toka, napetost itd.),

sedanja uporaba in kraj, kjer so, kako so ohranjeni.

Trst dne 6. junija 1944.

Poverjenik
za ureditev gradbene delavnosti:
inž. Lohmeyr s. r.

Plačevanje prekočasnega dela

V 56. številki »Trgovskega lista« smo objavili sporočilo Pokrajinske zveze delodajalcev, da je izdal Vrhovni komisar odločbo z dne 5. junija 1944—VIII—30 Schn./It., da se plača za nadure ob delavnikih 25% ni pribitek, ob nedeljah in praznikih pa 50% ni pribitek na osnovne urne mezde.

Sedaj nam sporoča Pokrajinska zveza delodajalcev, da se ta odločba Vrhovnega komisarja ne nanaša le na kleparsko-inštalatersko

Ozadje ameriških valutnih načrtov

»Neues Wiener Tagblatt« je objavil članek svojega ljubljanskega dopisnika o valutni konferenci v Bretton Woodsu. Članek dokazuje, da se opažajo tudi v nevtralnih deželah veliki pomisleki proti ameriškim valutnim načrtom. Že prej pa je nemški državni gospodarski minister Funk razkril, da so ti načrti samo utopija. Članek pravi med drugim:

Koncem preteklega tedna v Bretton Woodsu (New Hampshire) sklicana valutna konferenca združenih narodov, ki jo vodi Morgenthau in katere so se udeležili zastopniki 42 »zaveznih in pridruženih narodov«, je pod zelo malo ugodno zvezdo. Ta konferenca kakor tudi prejšnje diskusije enake vrste v Hot Springsu zaradi zagotovitve prehrane in konferenca v Atlanti zaradi UNRRA, predstavljajo dobro insceniran severno-ameriški vladni poskus, britanskim in drugim konkurentom odvzeti vodo, vsem pa je za podlago Morgenthauov svetovni valutni program, kako svet znova prikleniti po vojni na zlato verigo. Svetovni valutni načrt severno-ameriškega finančnega ministra je kompromis, ki je nastal iz prvotnega ameriškega Whitejevega načrta naddržavne zlate veljave in iz britanskega Keynesovega načrta, zlate obračunske veljave ter z upoštevanjem deleža posameznih narodov v mednarodni predvojni trgovini. Načrt predvideva osem milijardni dolarški fond za stabilizacijo valut ter bi v ta fond prispeval vsak narod po določenem koljuhu. Ta ključ upošteva tri stvari: 1. Delež neke dežele v svetovni trgovini, 2. zlato podlago neke dežele in 3. njeno zlato proizvodnjo. Zaradi tega naj bi največ prispevale v ta fond Združene države Severne Amerike ter naj bi pripravile približno 2,75 milijarde dolarjev. Vel. Britanija bi bila z 1,25 milijarde dolarjev na drugem mestu, Sovjetska unija s približno eno milijardo dolarjev na tretjem mestu. Te velike zlato posedujoče države bi dale približno 25 odstotkov svojega deleža v zlato na razpolago. Mednarodni stabilizacijski fond naj bi upravljal vladni odbor in eksekutivni odbor, ki bi odločal primerno deležu posameznih držav. Včlanjene države morejo kupiti valuto drugih včlanjenih držav s posredovanjem fonda, da ohranijo stabilnost lastne valute z izravnavo. Vselej, kadar bi fondna zaloga neke valute nazadovala, bi uprava fonda nasvetovala korake, ki bi zadržali nadaljnje nazadovanje. Na podlagi posvetovanj z upravo fonda morejo včlanjene države svojo trgovino z državo nazadujoče valute omejiti. Pariteto valute vsake včlanjene države bi določila uprava fonda v zlato in se more spremeniti samo na prošnjo prizadete države, toda ne več ko za 10 odstotkov.

Ta kratek opis Morgenthauovega načrta, ki je v Bretton Woodsu v debati, le prejasno kaže končni cilj, ki ga hočejo doseči Američani. Združene države Sev. Amerike imajo danes 72 odstotkov vsega zlata na svetu. Od Washing-

stroko in na morebitne na novo sklenjene kolektivne pogodbe, ne pa na stroke oz. podjetja, pri katerih je plačevanje prekočasnega dela urejeno že s starimi pogodbami.

tona predlagani mednarodni valutni mehanizem bi zato, če bi začel kdaj delovati, po ovinku zlate kontrole zagotovil USA obvladanje vse svetovne trgovine, zlasti še ker bi se severno-ameriška večina v upravi valutnega fonda (s svojim deležem 2,75 milijarde bi preglasovala Anglijo z 1,25 in Sovjetsko unijo z 1 milijardnim deležem) mogla s pomočjo glasov latinske Amerike vedno še povečati. Določilo, da morajo včlanjene države sredstva za valutni fond deloma vplačati v zlato, naj bi dala Severnim Američanom možnost, da bi mogli svoje brezkorisno nakopičene zlate podloge dobičkanosno uporabiti, ker večina včlanjenih držav ne proizvaja zlata ali pa ne razpolaga s potrebnimi zalogami, da bi mogli zadostiti svoji vplačilni dolžnosti. Morale bi zato kupiti od Združenih držav potrebno zlato.

Pri podrobnejši proučitvi se izkaže Morgenthauov načrt le kot velikanski instrument za zasužnjevanje sveta zlatemu teletu Združenih držav ter kot poskus, da bi se svet s kontrolo valut in trgovine obvladal. Na dlani je vprašanje, zakaj je angleška delegacija pod vodstvom lorda Keynesa pristala na Keynes-Whitejev kompromis. Vzrok je v tem, ker Angleži ravno tako malo ko Američani igrajo v Bretton Woodsu z odprtimi kartami. Konferenca v Bretton Woodsu je zaenkrat samo informativnega značaja in ameriške mu zavezniku se ne marajo kar naprej zameriti. Poleg tega računajo Britanci tudi na pomoč močne opozicije v Združenih državah samih proti državnim valutnim načrtom. Poleg tega pa imajo še vedno ta izhod, da bi uporen parlament mogel odkloniti britanski podpis na sklenjeni valutni načrt. Med tem pa pošiljajo Angleži svoje zastopnike dominijev v boj, ki naj položijo primerne mine proti obnovi zlatega standarda. Tako je zastopnik Nove Zelandije v Bretton Woodsu že protestiral proti ameriškim predlogom. Organ Wall Streeta je prav tako hladno sprejel Morgenthauov načrt. Nemogoče je,

piše list, določiti paritete med valutami, ker bo po vojni pariteta odvisna od razvoja zunanje trgovine, davkov, višine cen in produkcijskih stroškov v posameznih državah. Danes pa se ne more naprej napovedati, kako se bodo vse te stvari razvijale.

Ameriški tisk je na splošno skeptičen do konference v Bretton Woodsu ter jo označuje kot prezgodnjo. Tudi kongres je izrekel svoj dvom o vrednosti velike komedije v Bretton Woodsu, zastopniki interesentov za srebro pa so celo predlagali, naj bi poleg zlata tudi srebro veljalo kot podlaga za mednarodno valuto.

Wall Street se prav malo navdušuje tako za načrt svetovnega valutnega fonda ko tudi za ustanovitev svetovne banke. White, svetovalec Morgenthaua in oče Whitejevega načrta, je izjavil na neki konferenci tiska, da večina bank, s katerimi je stopil v stik, odkrito oponira od države inspiriranemu valutnemu načrtu. Angleži so že izdelali nov načrt, ki predstavlja gospodarsko finančno nasprotje političnih poveljnih načrtov USA. Ta načrt predvideva ustanovitev razširjenega šterlinškega bloka, kateremu bi pripadale poleg Anglije tudi Indija, Avstralija, Južna Afrika in Nova Zelandija, a tudi Nizozemska, Belgija, Norveška, Francija in Portugalska z vsemi njihovimi kolonijami. Ta blok s sedežem v Londonu bi kontroliral vse trgovinske in finančne odnose med članicami bloka in do ostalega sveta. Za izvajanje te kontrole bi se ustanovil poseben urad, ki bi imel praktično neomejeno avtoriteto.

Vse te podrobnosti izdajajo vso nepoštenost, s katero vedno znova nastopajo Angleži in Američani pri trnasti diskusiji o poveljnih problemih drug proti drugemu v prizadevanju, da bi drug drugega položil v stisko, medtem ko skušajo pred svetom napraviti vtis solidarnega in naprednega bratstva. Na vsak način so dogodki v Bretton Woodsu zopet enkrat klasičen primer za to.

Delavci z Jugovzhoda v Nemčiji

»Donauzeitung« je objavila daljši članek o delu in življenju delavcev iz južnovzhodnih dežel v Nemčiji. V uvodu članka se naglašajo:

Velika Nemčija je danes ogromna delavnica, v kateri se kuje orožje za vojno in zmago. Ves kontinent s svojimi 250 milijoni ljudi služi sicer potrebam vojne, središče sile in težišče vse oborožitve pa je Nemčija. Tu so velike tovarne, kjer se na najracionalnejši in najhitrejši način producirajo vojni stroji ter pripravljajo za fronto. To srce kontinentalne vojne industrije potrebuje od leta do leta več delavcev predvsem zaradi tega, ker po vedno večjih zahtevah fronte nemški delavci hite pod orožje. Zaradi tega prihajajo iz vseh dežel kontinenta izučeni in neizučeni delavci v tovarne Nemčije, da bi tam bolj intenzivno, kakor je pri njih doma mogoče, stopili v službo oborožitve.

Gauleiter Sauckel je dal v zadnjih letih nemškemu vojnemu go-

spodarstvu na razpolago mnogo milijonov novih delovnih moči, od katerih je večina kot delavska rezerva inozemstva prihitela v Nemčijo. Ko je danes v Nemčiji dva in polkrat toliko delavcev ko med prvo svetovno vojno in ko je bilo mogoče v zadnjih dveh letih število zaposlenih povečati za tri in pol milijona, si lahko mislimo, kake orjaške sile služijo v Nemčiji vojni proizvodnji.

Dalje je navedeno, da so izdaten rezervoar dodatnih delovnih moči južnovzhodne dežele. Že pred vojno je prihajalo iz Madžarske in bivše Jugoslavije precej sezonskih kmetijskih delavcev v Nemčijo in še pred vojno na Balkanu se je močno povečalo število v Nemčiji zaposlenih Hrvatov in Srbov. Zdaj je velik del južnovzhodnih delavcev, približno ena tretjina, zaposlen v Ostmarki, torej v okolici Dunaja, na Štajerskem in Koroskem. Tudi Berlin ter rensko-westfalsko industrijsko področje imata v svojih industrijskih obratih mnogo delavcev z jugovzhoda. Velika večina delavcev iz Srbije in drugih južnovzhodnih dežel dela najprej na kmetijah, potem pa se polagoma uvede v delo v tovarnah in rudnikih, kajti v Nemčijo prihajajo neizučeni delavci, ker so izučeni potrebni predvsem doma.

V članku je naglašena voljnost in sposobnost delavcev z jugovzhoda, o Srbih pa je še posebej rečeno, da imajo močno razvit čut za čast. Z delavci z jugovzhoda se ravna kakor z domačimi ter ni razlik pri hrani in plači ter pri kulturnem in zdravstvenem skrbstvu. Zgodi se včasih, da se kake-mu delavcu z jugovzhoda zdi, da mu je kratena osebna svoboda, ker ne more po svoji volji menjati službe in dela, uvidi pa kmalu, da je taka svoboda v vojnem gospodarstvu nemogoča in da je tudi nemški delavec nima.

Tuji delavci lahko v Nemčiji razvijajo vse svoje sposobnosti in pridobivajo izkustva jim bodo dobro služila v domovini. Zlasti za balkanske dežele bodo ta izkustva koristna pobuda za gospodarski razvoj v bodočnosti.

Prijava oproščenih vojni obveznikov

Opozarjamo vse delodajalce, da morajo pisмено prijaviti Delovnemu uradu v Ljubljani vse vojne obveznike, ki so bili oproščeni obvezne vojne službe, če bi te obveznike iz katerega koli razloga odpustili ali če jih nameravajo odpustiti.

Svilarstvo v Turčiji

Že v starih časih je bilo v Turčiji svilarstvo zelo važna gospodarska panoga, po prvi svetovni vojni pa je bilo močno zanemarjeno. Že precej let se svilarstvo vneto in uspešno obnavlja v domačem obrtu in v industriji. Izdelki iz turške naravne svile že lahko tekmujejo z onimi iz Lyona in Milana. Najvažnejši središči turškega svilarstva sta Bursa in Izmir. V Bursi je institut za svilarstvo, ki ima tri podružnice z velikimi nasadi murv, ki jih dobivajo svilarji brezplačno od države. Že leta 1938, se je pečalo s svilarstvom v Turčiji okrog 55.800 družin, zdaj pa je svilarjev že precej več. Proizvodnja svilenih kokonov je bila takrat 2,35 milijona kg, kar sicer ni dosti, če pomislimo, da so l. 1911. producirali nad 19 milijonov kg, a je vendar znak uspešne obnove važne gospodarske panoge. Največ naravne svile predeluje velika tovarna v Hereku in so si njeni izdelki v zadnjih letih pridobili velik sloves tudi na tujih tržiščih. V zadnjih letih je dobro napredovala tudi proizvodnja umetne svile.

OKVIRI * UMETNINE
GOSPOSVETSKA 3
GALERIJA „OBERSNEL“

Gostilničarski vestnik

Nakazovanje kuriva gostinskim obratom

Pokrajinski gospodarski svet nas obvešča, da bo v bodoče zaradi izrednega pomanjkanja kuriva v Ljubljani, nakazoval premog samo onim obratom, kjer so v kuhinjah kurilne naprave take, da se z drvmi ne more kuriti.

Drva pa naj si gostinski podjetniki oskrbijo sami izven območja mesta Ljubljane, in sicer predvsem v okolici Polhovoga gradca, Horjula, kakor tudi ob Dolenjski progi. Gospodarski svet bo na prošnjo posameznih gostinskih obratov izdajal uvozna dovoljenja za pripadajočo količino drv. Vsaka prošnja — razen če je dobavitelj iz občin Polhovgradec in Horjul — mora biti potrjena od Gozdnega ravnateljstva v Ljubljani.

Clanom priporočamo, da si drva oskrbijo po možnosti še tekom poletnih mesecev.

Sindikat gostinskih podjetnikov.

Vžigalice

Zadruga bo med vse gostinske obrate razdeljevala vžigalice 28. in 29. t. m.

Delitev sladkorja

Zadruga bo delila sladkor obratom kakor prejšnje mesece, v petek in soboto, 28. in 29. t. m. Naprošajo se obrati, da prinesejo knjižice že prej v pisarno Zadruga, da bi se delitev na omenjena dneva lahko hitro izvrševala.

Kavarne bodo prejele še ono količino sladkorja, katero so pri zadnji delitvi manj prejele. Isto velja tudi za gostišča.

Milo

Hoteli in gostišča (prenočišča) bodo v istih dneh prejeli tudi milo.

Postrežba mladini do 18 let

Obisk gostiln je mladini do 18. leta prepovedan, prav tako postrežba iz alkoholnih pijač, razen če pridejo v lokal v spremstvu staršev ali starejših sorodnikov. Opozorjamo na ta ukrep uprave policije in priporočamo vsem obratom, da se natančno ravna po tem odloku.

Pridobivanje volne v Romuniji

Ker je vedno večje pomanjkanje tekstilnih surovin, so bile v Romuniji uvedene ankete, da se ugotovi, katere tekstilne surovine bi se dale v deželi pridobivati v večjih količinah. Kar se tiče naravne volne, so strokovnjaki izračunali, da bi se morala ovčereja tako pospešiti, da bi se število ovc v deželi povečalo za 30%. To bi zadoščalo domači potrošnji ovčje volne, če bi se od vsake ovce pridobilo 1.7 do 2.2 kg volne. Pri tej svoji ugotovitvi priporočajo strokovnjaki rejo boljše ovčje pasme ter tudi državne podpore in strokovne tečaje za ovčereje.

Iz združnega registra

Pri Nabavljalni zadrugi državnih uslužbencev v Ljubljani se izbrišeta člana upravnega odbora Žigon Alojzij in Raič Slavko, vpišeta pa se člana upravnega odbora Gorečan Franjo, sodnik okrožnega sodišča in Vrhovnik Franc, profesor, oba v Ljubljani.

Obrtniški vestnik

O ustroju in delu Odseka za obrtništvo

Odsek za obrtništvo Združenja industrijev in obrtnikov Ljubljanske pokrajine je bil ustanovljen z uredbo bivšega visokega komisarja z dne 15. novembra 1941. S to naredbo so prenehala samostojno delovati vsa takratna prisilna obrtniška združenja v pokrajini, ker so bila pripojena v to novo-ustanovljeno prisilno združbo. Skupna združenja obrtnikov izven mesta Ljubljane so bila prav tako ukinjena, na istih sedežih pa je začelo poslovati 12 poverjeništev Odseka za obrtništvo.

Odsek za obrtništvo je razdeljen na 21 obrtniških skupin. V vsaki skupini je združenih več sorodnih obrti. Na čelo posameznih skupin so postavljeni iz vrst obrtnikov načelniki skupin, ki zastopajo koristne posamezne skupine, medtem ko zastopajo posamezne obrti v skupinah njih načelniki. Pri skupinah, ki niso razdeljene v obrti, je imenovan direktorij, ki je sestavljen iz načelnika skupine in dveh članov dotične obrti.

Na zunaj in na znotraj zastopata interese obrtništva oziroma Odseka za obrtništvo predsednik in tajnik.

Vprašanja, ki so važna za posamezno skupino ali za več skupin, rešuje v zadnjem času redna mesečna seja pokrajinskega odbora Odseka za obrtništvo. Pokrajinski odbor sestavljajo predsedstvo in vsi načelniki skupin. Sejam prisostvuje tudi nadzorni odbor. Manj važne in nujne zadeve rešuje predsedstvo samo ali po predhodnem zaslišanju načelnika skupine, načelnika obrti, vseh obrtnikov ene ali več skupin ali obrti. Večkrat je potrebno zaslišati vsa ali poedina poverjeništev, posebno za krajevno pomembna vprašanja.

Vsako četrtletje podrobno pregleda nadzorni odbor, ki ga tvorijo trije obrtniki, blagajno, blagajniške in knjigovodske knjige ter tudi nadzoruje delo organizacije. Delovanje Odseka za obrtništvo nadzoruje razen Pokrajinskega gospodarskega sveta tudi Pokrajinska zveza delodajalcev, v kateri je Odsek prisilno včlanjen.

Odsek za obrtništvo je začel redno poslovati 1. marca 1942. Od tega dne dalje opravlja vsa dela pripojenih združenj, predvsem izpolnjuje dolžnosti, ki jih predvidevajo zakon o obrti in pravila obrtniških združenj ter sodeluje tudi pri reševanju obrtniških vprašanj gospodarskega, socialnega in kulturnega značaja.

Sedaj skrbi Odsek za obrtništvo prav posebno za nabavo surovin, polizdelkov in izdelkov, ki jih potrebujejo razne obrtniške skupine in za katere je občutno pomanjkanje v zadnjih letih vojne. V tej zvezi vzdržuje stalne stike z nadrejenimi organizacijami in oblastmi, pri katerih se stalno zavzema za dodeljevanje: bencina, petroleja, špirita, šelaka, kleja, škroba, preje, sukanca, usnja, ovsja, sladkorja, železa in kovin, mazilnega olja, mastnih kislin, karbida, mila itd.

Odsek za obrtništvo sodeluje ves čas pri sestavljanju novih cenikov za obrtniške izdelke. V zadnjem času je predložil v odobritev cenike za krojače, krojačice, šivilje perila, modistke, čevljarje, dimnikarje, pletarje, pletilje, brivce in

frizerje ter za fotografske razglednice. Za enkrat je odobren in stopil v veljavo samo cenik za brivce in frizerje ter za fotografske razglednice.

Sodeloval je pri mezdni pogajanjih in pri sklepanju novih kolektivnih pogodb in mezdnih sporazumih za elektroinstalaterje, fotografe, dimnikarje, krojače, krojačice, izdelovalke perila, modistke, kamnoseke, soboslikarje, stavbeno delavstvo, knjigoveze, kartonažno stroko, pletilje, avtoprevoznike, tkalce in predilce, izdelovalce avtokaroserij, mizarje in čevljarje. Te kolektivne pogodbe in mezdni sporazumi so sicer sklenjeni in spoznamo med delodajalsko in delojemalsko organizacijo, vendar še niso stopili v veljavo, ker so nekateri vezani na odobritev cenikov, drugi pa na odobritev šefa pokrajinske uprave in Visokega komisarja. V veljavo je stopil: novi mezdni sporazum h kolektivni pogodbi za brivce in frizerje v Ljubljani, mezdni sporazum za industrijske in obrtne namočence ter mezdni sporazum za vse one stroke in podjetja, ki še nimajo kolektivnih pogodb.

Za strokovno izobrazbo obrtniškega naraščaja in mojštrov skrbi organizacija na ta način, da prireja razne tečaje. Za frizerske vajenke organizira vsako leto trimesečni nedeljski tečaj, za elektroinstalaterske vajence pa vsako leto enomesečni celodnevni tečaj. Za te tečaje izdaja potrebne učne pripomočke in skrbi, da so pritegnjeni k predavanjem sposobne učne moči iz šole in prakse. Ob zaključkih tečajev so prirejene za vajence razne poučne ekskurzije, za frizerske vajenke pa nagradno tekmovanje. Za elektroinstalaterske mojštre, pomočnike, vajence in vse druge interese te stroke pa izdaja strokovni mesečnik »Elektrotehniški vestnik«. V letu 1942. je Odsek organiziral tudi razstavo obrtniških izdelkov v Milanu.

Razen navedenega vodi urad obrtništva evidenco vajencev, pomočnikov in obrtnikov, prireja pomočniške izpite, daje razna mnenja k prošnjam za mojstrske izpite in za obrtna pooblastila, vodi statistiko obrtnikov in zaposlenega osebja ter razdeljenih surovin, daje obrtnikom razne obrtno-pravne nasvete in pojasnila ter sploh rešuje vsa tekoča vprašanja, ki so pomembna za gospodarski, socialni in kulturni dvig obrtništva in zaposlenega osebja.

Iz poročila madžarske kmetijske zbornice

Na zadnji skupščini madžarskih kmetijskih zbornic so mnogo razpravljali o pridelovanju žita. Poročila so naglašala, da preskrbi dežele s krušnim žitom ne zadostuje dosedanja povprečni hektarski pridelok 7 do 8 metrskih stotov in da bo treba proizvodnjo povečati, pri tem pa dvigniti tudi kakovost pridelka.

V svojih poročilih so strokovnjaki tudi naglašali, da so male kmetije zaostale ter zelo neracionalne. Povprečni žitni pridelok malih kmetij zaostaja za pridelkom veleposesti za 25 in celo za 30%. Ne samo pri pridelovanju žita, temveč tudi pri vsej kmetijski proizvodnji so potrebne še mnoge temeljite reforme, ki naj imajo za svojo osnovo klimatične in biološke pogoje posameznih pokrajin.

Denarništvo in zavarovalstvo

Velik napredek zadrug »Raiffeisen«

Državna zveza nemških kmetijskih zadrug »Raiffeisen« navaja v svojem poročilu, da so se vloge pri vseh včlanjenih hranilnicah lani povečale za 3.3 (prejšnje leto za 2.9) milijarde mark ter tako dosegle 13.5 milijarde mark. Na hranilne vloge pride od tega 10.7 milijarde mark. V državni zvezi je zdaj 20.000 zadrug, ki so v primerjavi z letom 1939. svoje vloge potrojile. Število vlagateljev se je lani povečalo za okrog 900.000 ter doseglo tako skoraj 10 milijonov. Prve hranilne in posojilne zadruge je ustanovil Friedrich Wilhelm Raiffeisen l. 1847., ko je bila težka doba za nemško kmetijstvo, l. 1878. pa je imela zveza zadrug že svoje glasilo.

V prvem četrtletju 1944 so se hranilne vloge v podonavskih alpskih hranilnicah povečale za 0.27 milijarde mark in narasle na 3.10 milijarde mark. Vloge na tekoči račun so se povečale za 20 na 770 milijonov mark.

Po izkazu Madžarske narodne banke z dne 7. julija se je obtok bankovcev v prvem julijskem tednu povečal za 36.4 milijona in dosegel 5.32 milijarde pengö. Tudi vsota novo diskontiranih menic je preseгла povračila za 145.4 milijona P, da je vsota menic narasla na 5.06 milijarde P.

Norveška je razpisala dve notranji posojili. Prvo posojilo v višini 300 milijonov nor. kron se bo amortiziralo v 40 letih in obrestovalo po 3.5%, drugo v višini 100 milijonov pa v 12 letih in obrestovalo po 2.5%. Obe posojili bodo večinoma prevzele banke in zavarovalnice.

Obvezno delo za žene na Madžarskem

Med prvimi ukrepi nove madžarske vlade je bila uvedba obveznega dela za žene, ki niso poročene ter nimajo otrok in so stare od 18 do 30 let. Po ljudskem štetju od l. 1941. je na Madžarskem okrog 1.5 milijona žena te starosti, poročenih pa je med njimi 454.000. Tako se lahko računa, da bi bilo za obvezno službo na razpolago okrog 1 milijon žena, upoštevati pa je treba, da je približno ena polovica na kmetijah, kjer itak že opravlja svoje delo v korist skupnosti in vojnega gospodarstva. Od ostalega pol milijona ima spet 200.000 do 300.000 žena svoje poklice in službe in bi mogle tako organizacije obveznega dela prevzeti samo okrog 200.000 ženskih delovnih moči.

Pozive v obvezno delovno službo bo razglasil evidenčni mobilizacijski urad, ki pa bo po določilu nove naredbe vpoklicanim ženam odredil delo po izobrazbi in sposobnosti, fizično delo je obvezno samo za vse Židinke.

Socialno-politične reforme v Madžarski

Madžarska vlada je v svojem postopnem izvajanju svojega socialno-političnega reformnega programa izdala naredbo, ki začeni s 1. julijem 1944 znižuje starostno mejo za starostno in pokojninsko zavarovanje namočencev od 65 na 60 let. Rudarji morejo že po 55. letu dobiti starostno rento. Poleg tega se je uvedlo za gospodinjke pomočnice, ki so bile dosedaj zavarovane le za primer bolezn, obvezno starostno in invalidno zavarovanje.

Gospodarske vesti

Generalni pooblaščenec za zaposlitev delavstva okrožni vodja Sauckel je sklical v Turingiji k zasedanju predsednike okrožnih delovnih uradov zaradi nameravane akcije za večjo zaposlitev delavstva. Državni minister Speer je najprej poročal o sedanjem stanju nemške oborožitvene kapacitete in njenem nadaljnjem razvoju. Okrožni vodja Sauckel je poudaril, da se bodo v l. 1944. dosegle še večje storitve zaradi večje zaposlitve delavstva.

Na nemško-danskih gospodarskih pogajanjih v Kodanju se je ugotovilo, da so dosegle danske kmetijske dobave dogovorjeni obseg in enako tudi nemške dobave. Danske kmetijske dobave so se v primerjavi s prejšnjimi leti še povečale in so zato tudi Nemci povečali svoje dobave železa in železnih izdelkov.

V skladu s prizadevanjem, da se izboljšajo prometne zveze Zagreba po vodi, se sedaj pospešeno dela na tem, da bo Sava plovna do Zagreba. Najkasnejši prihodnji spomlad bo že mogoč promet do Zagreba z rečnimi čolni in vlačilci.

Po odredbi madžarskega ministra za industrijo je po 31. juliju vsako zasebno posredovanje za službe prepovedano. Posredovanje dela, ki je bilo v prejšnjih letih dostikrat orodje za strankarsko-politične in propagandne svrhe, je sedaj postavljenopolnoma pod državno nadzorstvo.

Gospodarski dogovor med Svico in Slovaško, ki je potekel 30. junija, je bil sedaj podaljšan za tri mesece. Vsi dosedajni kontingenti veljavajo še nadalje. Vrednost teh kontingentov znaša za prihodnje tri mesece približno 200 milijonov Ks.

V Turčiji upajo, da bodo premogovno proizvodnjo letos zvišali na 4 milijone ton, kar bi pomenilo rekorden uspeh, ker je znašala turška premogovna proizvodnja v l. 1942. samo 2.5 milijona ton.

Iz Ankare poročajo, da odpotuje v kratkem turška delegacija pod vodstvom generalnega direktorja trgovskega oddelka zunanega ministrstva v Stockholm, kjer se bo pogajala za sklenitev nove trgovinske pogodbe s Švedsko.

Zavezniki so odvzeli palestinskim Židom vse industrijske dobave za vojno, ker so bile te predrage. Tako velja n. pr. jardi bombaža iz palestinske tovarne 36 piastrov, iz indijske ali arabske tovarne pa 7 piastrov. Arabski tisk piše sedaj, da to dejstvo dokazuje, da je naseljevanje Židov v Palestini gospodarsko nezdružljivo. Židovska država v Palestini je samo umetna tvorba, ki zahteva veliko prevelike kapitalne naložbe in mora biti zato proizvodnja nerentabilna.

Angleška avtomobilska družba Rolls Royce Ltd je imela lani 0.51 milijona funtov čistega dobička in bo zopet izplačala 20 odstotno dividendno.

Predsednik avstralskega urada za volno je po švicarskih vestih izjavil, da bo ob koncu volnene sezone 1944-1945 nakopičeno v Avstraliji 10 milijonov bal volne. Večina te volne je last angleške vlade. Volna bo torej ena redkih surovin, ki jo bo po vojni v izobilju.

Vojni departement USA je objavil, da je oborožitvena proizvodnja znova zaostala za nabrati. Zato je departement apeliral na vsa pristojna mesta, da store vse, kar morejo, da se dobave armadi pospešijo.

Po izjavi voditelja ženskega oddelka ameriškega ministrstva za delo je sedaj v USA zaposlenih 17.4 milijone žen. 75 odstotkov teh žen je izjavilo, da se po vojni ne bodo vrnilo v gospodinjstvo. Tako se bo v USA problem brezposelnosti po vojni še znatno poostiril.

Vsakoletna klavna kampanja v Braziliji za izdelovanje posušenega mesa, najvažnejšega brazilskega živilskega izvora, je sedaj končana. Kakor se poroča iz Porto Alegre, se je predelalo 302.000 goved. S tem je glavni del brazilske potrošnje zagotovljen.

Švicarski stroji za Turčijo

Posebna turška trgovinska delegacija je odpotovala v Švico, da nakupi v Švici za 10 milijonov turških funtov strojev in nadomestnih delov za industrijske stroje. Stroje bo nabavila za industrije Sümer banka in Eti banka.

K. PEČENKO

TOVARNIŠKA ZALOGA USNJA

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 41

FR. P. ZAJEC
izprašan optik in urar
Ljubljana, Stritarjeva ulica 6 — Tel. 44-66
(pri trimostovju)

Ljubljana

Gradišče

tovarna bonbenov in peciva